

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

HØYRING AV FORSLAG TIL SKOGVERN

BRATTSET NATURRESERVAT

AURE KOMMUNE

Høyringsfrist 23.05.2022

2021/4116

Framside: Framlegget ligg oppom kraftlina på Brattset-gardane

Bakgrunn

Gjennom behandlinga av stortingsmeldinga Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfald (Meld. St. 14 (2015-2016)) vedtok Stortinget ei opptrapping av skogvernet i Noreg til 10 % av skogarealet. I februar 2022 var om lag 5,2 % av skogarealet og ca. 3,9 % av den produktive skogen verna i Noreg. Det er eit nasjonalt miljømål at *«et representativt utval av naturtypane i skog blir verna for kommande generasjonar»*. Vern av skog er også viktig for å nå fleire av dei andre miljømåla, til dømes at *«utrydding av trua artar i skog skal opphøyra og status for artar i nedgang skal ha blitt forbetra innan 2020»* og at *«mangfald av naturtypar i skog skal bli tatt vare på eller gjenopprettast innanfor sitt naturlege utbreiingsområde, og slik at alle stadeigne artar finns i levedyktige bestandar»*.

I stortingsmeldinga vert auka skogvern framheva til å ha stor positiv effekt på trua artar i skog, og Regjeringa vil vidareføre det langsiktige arbeidet med skogvern. Dette skal skje ved vern av offentleg eigd skog og ved frivillig vern av privateigd skog. Friviljug vern inneber at skogeigarane tilbyr staten vern av eigen skog.

Dersom ein har naturfagleg kunnskap om det aktuelt tilbodsområde frå før, kan slike data bli lagt til grunn for ein eventuell verneplanprosess. Dersom området ikkje er kartlagt tidlegare, vil miljøvernstyresmaktene også vurdere tilbudet og sette eventuelt i gang med naturfaglege registreringar for å kartlegge verneverdiar. I Møre og Romsdal er ein vesentleg del av den verneverdige skogen kartlagt tidlegare og aktuelle data er tilgjengelege i www.naturbase.no.

Om det på bakgrunn av ei slik registrering vil vere aktuelt å fremme eit verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomførast forhandlingar med grunneigar om avgrensing, verneforskrift og økonomisk erstatning. Når staten og grunneigar er kome til semje om desse punkta, vil området gjennomgå ei vanleg saksbehandling i tråd med naturmangfaldlova.

Tilbodet

Statsforvaltaren fekk tilbod om friviljug skogvern på gnr 95 bnr 1 og 2 i Aure kommune. Området er ca. 814 dekar, og ligg på søraust-sida av Ertvågsøya. Tilbodet vart framsett i brev frå ALLSKOG SA den 15.02.2021.

Det naturfaglege grunnlaget for eit vern er basert på kartleggingar i området gjort av Finn Gunnar Oldervik.

ALLSKOG har taksert skogen i tilbodsområdet, og det blir forhandla fram ein erstatningsavtale med grunneigarane. Området vil ikkje bli tilrådd verna før avtalen om erstatning er signert, men ALLSKOG har på vegne av grunneigarane akseptert at planprosessen vert sett i gang. Statsforvaltaren meldte oppstart av verneplanprosess for området i brev av 16.12.2021.

Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) jf. §§ 33-51. I naturmangfaldlova er det gjeve heimel for vedtak av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfaldlova, blir foreslått brukt for skogsområda i dette verneplanframlegget.

Naturmangfaldlova § 37 i har slik ordlyd:

«Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettningstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdetets skjøtsel.»

Naturfaglege registreringar

Området ligg i den boreonemorale sona, vendt sørover.

I vest ligg lokaliteten Seterstiåsen BN00038628 med rik edellauvskog av verdi A (Svært viktig) som er vurdert slik av Oldervik: «For det meste er det rik hasselskog her, men stadvis også noko blåbærskog, der hasselen ofte er blanda med furuskog. Det er gjort interessante funn både av sopp og lav på denne lokaliteten. Av sopp er det særleg grunn til å nemna den sårbare arten, svartnande kantarell og av lav er den omsynskrevjande, og ganske sjeldne arten, kastanjelav påvist ganske rikeleg på ein bergvegg oppe i lia.»

Sentralt ligg ein svært stor lokalitet mellom Einnesknubben og Brattsetsetra BN00038593 med rik edellauvskog av verdi A (Svært viktig) som blir vurdert til «Det er først og fremst dei bratte rasprega områda opp for urene som er verdifulle og interessante, men også nokre stadar mellom dei relativt storsteina uren finst det område som er artsrike på lågurtvegetasjon og truleg også har ein rik insektfauna, men det siste er ikkje kartlagd.

Når ein har vald å føra lokaliteten til "Alm-lindeskog", så er det fordi artsinventaret samsvarar best med denne naturtypen. Karplantefloraen ovom urene er svært artsrik med mange varmekjære planteartar.» Oldervik hevdar at artsutvalet viser at ein her har med eit av dei nordlegaste, større boreonemorale områda i verda.

«Av artar på lokaliteten knytte til boreonemorale vegetasjonssoner kan nemnast; ramslauk, skogfaks, lundgrønaks, sanikel, skogbjørnebær m.fl. Ein art som alm står som sårbar på den regionale raudlista, medan både skogfaks og blankstorkenebb er rekna som omsynskrevjande på den same lista.»

Kunnskapsgrunnlaget viser at tilbudsområdet har kvalitetar for vern som naturreservat. Her er rik edellauvskog. Mangelanalysar av skogvernet gjort av Norsk institutt for naturforskning i 2016 viser at slike skogar er underrepresentert i verneområda. Her er såleis både sjeldne og trua naturtypar, samt raudlisteartar.

Brattset inngår i ei rekke med område frå Stabblandet inn til Vinjeøra. Dette reservata kan fungere som eit økologisk nettverk for artar som kan spreie seg over denne distansen.

Brukarinteresser

Slike lågareliggende skogar har tradisjonelt vorte utnytta til ved- og tømmerhogst og beite.

Fakta ut frå skograpport Kilden:

Totalareal: ca. 817 daa.

Det er utført skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i delar av området. Deler av arealet er miljøsertifisert for skogbruk. Det er ikkje registrert nøkkelbiotoper på miljøsertifisert skogareal.

Svært viktige naturtyper i skog: 264 daa - Rik edellauvskog

Produktivt skogareal (AR5): Ca. 308 daa

Skog, særs høy bonitet	Skog, høy bonitet	Skog, middels bonitet	Skog, lav bonitet	Uproduktiv skog	Skrinn fastmark
9	86	100	113	217	292

Skogressurskart (SR 16) – volum (daa):

0-100 m ³ /ha	100-200 m ³ /ha	200-300 m ³ /ha	300-400 m ³ /ha	> 400 m ³ /ha
391	281	3	0	

Det er utført skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i delar av området. Deler av arealet er miljøsertifisert for skogbruk. Det er ikkje registrert nøkkelbiotoper på miljøsertifisert skogareal. Svært viktig naturtyper : 264 daa – Rik edellauvskog

Ei svært bratt li med lauvskog. Skogarealet som er lettast tilgjengeleg for skogsdrift ligg som svært viktig naturtype. Øvre del av lia er vernskog. Relativt stor del av arealet som er foreslått til frivillig vern ligg som uproduktiv skog og skrinn fastmark. Det ser ikkje ut til å vere vegdekning i området, men det er nokre traktorvegar som går opp mot aktuelt areal.

Arealet har relativt liten skogbruksmessig verdi sidan det er mest lauvskog i bratt terreng.

Vi er ikkje kjent med kulturminne i området.

Området er sett av til LNF-område i kommuneplanen sin arealdel.

Det går ei 22 kV kraftline nedom verneframlegget, men vi kan ikkje sjå at denne vil bli påverka av vern.

Saksbehandling

Oppstartsmelding

Statsforvaltaren sendte ut melding om oppstart av verneplanprosessen for utviding av Krokvatnet naturreservat til fleire aktuelle interessepartar i brev av 16.12.2021. Frist for innspel til planarbeidet var sett til 28.01.2022.

Det har kome 7 innspel til oppstartsmeldinga. Direktoratet for mineralforvaltning og Statnett har ikkje merknader.

Statens Kartverk og Språkrådet meiner at «Einnesknubben og Brattsetdalen» er eit rettare namn..

Møre og Romsdal fylkeskommune har ikkje merknader, men peikar på at planarbeidet må synleggjere kulturverninteresser og føresegnene bør sikre desse.

Forsvarsbygg ber om at det vert gjort unntak for militær operativ verksemd og unntak for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy.

Norges vassdrags- og energidirektorat viser til at Mellom AS har områdekonsesjon, og dei eig eit 22 kV distribusjonsnett rett ved verneframlegget. Dei meiner at Mellom AS må inkluderast i høyringslista, og Mellom AS må vurdere om dei treng spesielle omsyn i verneforforskrifta om oppgradering av kraftlina.

Statsforvaltaren har vurdert namnet, og vil foreslå at Brattset er eit meir dekkande namn på naturreservatet. Det er dei to Brattsetgardane som tilbyr vern. Vi har drøfta dette med Kartverket og Allskog, og grunneigarane har ikkje kome med merknader. Vi meiner standardforskriftene fangar opp dei interessene som er framheva.

Vidare saksgang

I samsvar med naturmangfaldlova og saksbehandlingsreglane i denne, sender Statsforvaltaren med dette verneframlegg på høyring.

Skogen er taksert av ALLSKOG i samarbeid med Staten sin skogsakskunnige. Det blir gjennomført forhandlingar med grunneigarane om erstatning, avgrensing og framlegg til forskrift.

Etter denne lokale og sentrale høyringa, vil Statsforvaltaren, på bakgrunn av høyringsdokument og innkomne fråsegner, skrive ei tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet fremmer så saka for Klima- og miljødepartementet som deretter vil førebu ho og legge fram eit forslag om vernevedtak for Kongen i Statsråd.

Etter vernevedtaket ved kgl. res. vil erstatningar bli utbetalte i samsvar med avtalen. Statsforvaltaren får så i oppdrag å gjere vedtaket kjent og sørge for at reservatet blir merka og skilta. Merking og oppmåling blir gjort av jordskifteretten etter krav frå Statsforvaltaren om grensegang og merking.

Framlegget til naturreservat går fram av vedlagt vernekart.

Ut frå normal saksbehandlingstid kan eit vernevedtak tidlegast skje i desember 2022.

Vedlegg 1.

Forskrift om vern av Brattset naturreservat, Aure kommune, Møre og Romsdal

Fastsett ved kongeleg resolusjonmed heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremja av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Føremål

Føremålet med forskrifta er å ta vare på eit verdfullt skogsområde som inneheld trua og sjeldan natur. Området representerer ein naturtype med store verdiar knytt til furuskog og rik edellauvskog. Skogen er velutvikla og har fleire kravfulle artar.

Det er ei målsetting å behalde verneverdiane i mest mogleg urørt tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Aure kommune: 95/1 og 2. Naturreservatet dekker eit totalareal på 814 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart blir oppbevart i Aure kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar

- a. vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerna planter og sopp inkludert lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode
- b. dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetting av dyr er forbode
- c. det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endra naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar, anlegg, gjerde, andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker el. l., framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte tilførsler av forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmmande.
- d. bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode
- e. bålbrekking er forbode

§ 4 Generelle unntak frå vernereglane

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk
- d. vedlikehald og bruk av eksisterande jakttårn

- e. beiting
- f. utsetting av saltsteinar
- g. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- h. fjerning av mindre mengder kvist i samband med utøving av storviltjakt
- i. bålrensing med tørrkvist frå bakken eller medteken ved i samsvar med gjeldande lovverk
- j. drift og vedlikehald, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterande energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet
- k. montering og bruk av landfeste for båt

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel

- a. motorisert ferdsel er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy
- b. utanom eksisterande stiar er sykling, riding og bruk av hest forbode

§ 6 Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsel- og forvaltingsoppgåver som er bestemt av forvaltingsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingskøyning.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vera skånsamt mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet før køyring skjer
- b. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget
- c. naudsynt motorferdsel i samband med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterande energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendast melding til forvaltningsstyresmakta
- d. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne
- b. tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk
- c. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. ringbarking, hogst og uttak av gran, platanlønn og andre framande treslag
- e. merking og rydding av nye stiar
- f. avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. oppsetting og vedlikehald av gjerde
- h. gjenoppføring av bygningar og anlegg som går tapt ved brann eller naturskade
- i. bruk av naturreservatet til miljøtilpassa reiselivsverksemd i samsvar med plan godkjent av forvaltningsstyresmakta
- j. naudsynt motorferdsel for aktivitetar etter § 4 bokstav f, j og § 7 bokstav b, d, og h

§ 8 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan gjera unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsynet til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setja i verk tiltak for å oppretthalda eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltingsstyresmakt

Miljødirektoratet fastset kven som skal ha forvaltingsstyresmakta etter denne forskrifta.

§ 12 Ikraftsetjing

Denne forskrifta trer i kraft straks.